

מ"מ סימן צז: שלא ללוש עיסה בחלב

סעיף א: לישת עיסה בחלב

רש"י:

יום ראשון - לילה הראשון, שהמצה חובה, בעיני לחם עוני. אין לשיין עיסה בחלב - כל ימות השנה, שלא יאכל בשר עמה. כעין תורא - מעט כעין של שור מותר ללוש בחלב, דאכיל ליה מיד בבת אחת, ולא משהי ליה דלינשי שנילוש בחלב.

רש"י: אפילו במילחא - להכי נקט אפילו במילחא, שאין דרך לאכול פת בלא מלח או ליפתן.

תוספות: דילמא אתי למיכליה בכותח - ותימה וליכליה בכותח, דהא נותן טעם בני"ט הוא כדאמר בפי' כל הבשר (חולין קיא: ושם) דגים שעלו בקערה מותר לאוכלן בכותח, וי"ל דקאמר התם נמי צנון שחתכו בסכין אסור לאוכלו בכותח, ופרש"י משום חורפא דצנון בלע טפי מדגים רותחים שעלו בקערה, ולפי זה דגים שנתבשלו בקדירה אסור לאוכלן בכותח דע"י בישול בלעי יותר מדאי, וכן נמי הכא מחום התנור בלעי טפי, ולפי אחר שפ"ה שם דצנון אסור לפי שפעמים שהשמנונית קרוש על הסכין ואינו ניכר ואיכא בצנון טעם בשר ממש, קשה הכא כיון שנתקנה התנור יפה או הוסק פעם אחרת אמאי אסור לאוכלו בכותח, וי"ל דשומן שעל החרס אינו יכול לקנח יפה.

פסחים לו. כדאמר להו רבי יהושע לבניה: יומא קמא לא תלושו לי בחלבא, מכאן ואילך - לוושו לי בחלבא. והתניא: אין לשיין את העיסה בחלב, ואם לש - כל הפת אסורה, מפני הרגל עבירה! - אלא הכי קאמר: יומא קמא לא תלושו לי בדובשא, מכאן ואילך - לוושו לי בדובשא. - ואיבעית אימא: לעולם בחלבא, כדאמר רבינא: כעין תורא שרי, הכא נמי: כעין תורא. תניא: אין לשיין את העיסה בחלב, ואם לש כל הפת אסורה, מפני הרגל עבירה!

פסחים ל. ההוא תנורא דטחו ביה טיחיא, אסרה רבא בר אהילאי למיכליה לריפתא אפילו במילחא לעולם, דילמא אתי למיכליה בכותחא.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה כב: אין לשיין העיסה בחלב ואם לש כל הפת אסורה מפני הרגל עבירה, שמא יאכל בה בשר, ואין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת אסורה עד שיסיק את התנור שמא יאכל בה חלב, ואם שינה בצורת הפת עד שתהיה ניכרת כדי שלא יאכל בה לא בשר ולא חלב הרי זה מותר.

לאפות פת עם פשטיד"א בתנור

ב"י: וכתוב בהגהות אשיר"י פרק בתרא דע"ז (סי' ח) אף על גב דריחא מילתא היא, שרי לן לכתחלה לאפות פשטיד"א שלנו שהן מכוסות למעלה בתנור עם הפת, שהתנורים שלנו גדולים הם. ומיהו אם זב שומן הבשר חוץ לפשטיד"א ונבלע בתנור, אף על פי שהפת רחוקה מן הפשטיד"א אסור לאכלה אפילו במלח, והואיל וכן טוב ליוזר שלא לאפות שום טפילות (פשטיד"א) עם הפת בתנור דילמא זב השומן ולא אדעתיה, אלא יאפה הפשטיד"א ויסיק התנור ויאפה הפת עכ"ל. וכתוב על זה בהגהות שערי דורא (סי' לה ס"ק ו) אף על גב דרגילים האידנא כל הטפילות במחבת, מכל מקום חוששין, ויש שמקילין ומשימין הפשטיד"א בפי התנור ממש.

סעיף ב: תנור שטחו באליה

רש"י: אמר ליה - רב מוקים ליה לההוא דקתני עד שיוסק, דמשמע הא הוסק שרי, בתנור של מתכת, אבל של חרס התורה העידה עליו שאינו יוצא מידי דופיו לעולם. חייס עלייהו - ואי שרית ליה על ידי היסק פנים, מורה היתירא, וסמיך אהיסק בחוץ. בוכיא - כלי שהוא מרעפים, שקורין טייליי"ש, ואופין ומטגנין בו ככר.

פסחים ל: אין טשין את התנור באליה, ואם טש כל הפת כולה אסורה, עד שיסיק את התנור ... אמאי קאמר רב קדירות בפסח ישברו? אמר ליה: התם תנור של מתכת, הכא בקדירה של חרס. ואיבעית אימא: הא והא בשל חרס, זה הסיקן מבפנים, וזה הסיקן מבחוץ. וכי תימא הכי נמי ליעבד ליה הסקה מבפנים, חייס עליה משום דפקעה. הלכך, האי בוכיא הסיקו מבחוץ הוא, ואסור. ואי מלייה גומרי שפיר דמי.

תוספות דילמא אתי למיכליה בכותח: ... קשה הכא, כיון שנתקנה התנור יפה או הוסק פעם אחרת אמאי אסור לאוכלו בכותח, וי"ל דשומן שעל החרס אינו יכול לקנח יפה.

רמב"ם הלכות מאכלות אסורות פרק ט הלכה כב: ... ואין טשין את התנור באליה ואם טש כל הפת אסורה עד שיסיק את התנור שמא יאכל בה חלב ...

סעיף ג: פת שאפאו בתנור עם הבשר. ריחא מילתא היא או לאו מילתא היא?

ע"ז סו: האי בת תיהא, עובד כוכבים בדישראל ש"ד ישראל בדעובד כוכבים אביי אמר אסור, רבא אמר מותר. אביי אמר אסור ריחא מילתא היא; רבא אמר מותר ריחא לאו מילתא היא. אמר רבא מנא אמינא לה דריחא ולא כלום הוא? דתנן תנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו את הפת הפת מותרת, לפי שאין טעם כמון אלא ריחא כמון. ואביי שאני התם, דמיקלא איסוריה.

רש"י: בת תיהא - נקב נוקבים במגופת חבית להריח את היין לבודקו אם יכול להתקיים. להריח עובד כוכבים - ביין ישראל שפיר דמי.

פסחים עו: אמר רב בשר שחוטא שמן שצלאו עם בשר נבילה כחוש אסור. מאי טעמא מפטמי מהדדי. ולוי אמר אפילו בשר שחוטא כחוש שצלאו עם בשר נבילה שמן מותר. מאי טעמא ריחא בעלמא הוא וריחא לאו מילתא היא... מאי לאו תנאי היא, דמר סב ריחא לאו מילתא היא, ומר סבר ריחא מילתא היא? ללוי - ודאי תנאי היא. לרב, נימא תנאי היא? אמר לך רב: דכולי עלמא ריחא מילתא היא.

רש"י: אמר לך רב דכולי עלמא ריחא מילתא - .... **הילכתא כוותיה דלוי**, דהא איפליגו בה אביי ורבא גבי בת תיהא במסכת עבודה זרה (סו, ב), וקם ליה רבא בשיטתיה דלוי ואמר ריחא לאו מילתא היא, ואביי ורבא הילכתא כרבא.

תוס': מאי לאו תערובת טעמים - לפי מה שפיי בקונטרס דלוי לא שרי אלא בדיעבד קשיא, מה פריך דהכא לכתחלה קתני אבל בדיעבד הוה שרי כלוי.

מהרש"א: בד"ה מאי לאו כו' לפי מה שפירש בקונטרס **דלוי לא שרי אלא בדיעבד** קשיא מה פריך כו' עכ"ל, היינו ממה שדקדק לפרש גבי עבד עובדא שנצלה בתנור ובה מעשה לפניו והתיר עכ"ל. דמשמע בדיעבד דוקא עבד עובדא, **ולדברי התוס' דשרי לוי אפילו לכתחלה**.

רש"י: ביניתא - דג. דאיטוי בהדי בישרא - בתנור אחד. אסרה רבא מפרזיקא למיכלה בכותחא - שיש בו חלב, משום דקסבר ריחא מילתא היא.

פסחים עו: תני רב כהנא בריה דרב חיננא סבא: פת שאפאה עם צלי בתנור אסור לאכלה בכותחא. ההיא ביניתא דאיטווא בהדי בישרא אסרה רבא מפרזיקא למיכליה בכותחא.

תוס': אסרה רבא מפרזיקא כו' - מכאן **פוסק ר"ת כרב**, ורבא נמי דשרי בבת תיהא (ע"ז סו): מצי סבר כוותיה, ושם מפורש (בתוס' ד"ה רבא: דשאני הכא שהריח מזיק לו לפי שנכנס בגופו). **ובתנורים גדולים שלנו נראה דמותר** לאפות לחם עם אותו פשטיד"א, הואיל ומכוסות היטב הוי כעין שתי קדרות, ואפי' פלדוני"ש שיש להרחיק אין נראה לרבי שיהא אסור, שיש אויר מרובה בתנור וההבל מתפשט.

פת שאפאו עם הצלי

קח סעיף א: אין צולין בשר כשרה עם בשר נבלה או של בהמה טמאה בתנור א', ואף על פי שאין נוגעים זה בזה. ואם צלאן, הרי זה מותר. ואפילו היתה האסורה שמינה הרבה והמותרת רזה. ואם התנור גדול שמחזיק י"ב עשרונים, ופיו פתוח, מותר לצלותם בו ובלבד שלא יגעו זה בזה. ואם אחד מהם מכוסה בקערה או בבצק וכיוצא בו, מותר לצלותם אפילו בתנור קטן ופיו סתום.

ר"ף חולין לב. ... והא דתני רב כהנא פת שאפאה עם הצלי אסורה לאכלה בכותח

וההיא ביניתא דאיטווא בהדי בישרא ואסרה רבא מפרזיקא למיכלה בכותחא לאו כרב אסרי בלחוד, אלא אפי' כלוי אסירי למיכלינהו בכותחא, מאי טעמא **דכיון דשרי למיכלינהו בלא כותחא** אי שרית להו למיכלינהו בכותחא אישתכח כמאן דשרי לאטוויי בשר שחוטא בהדי בשר נבלה לכתחלה, ולוי לא קא שרי הכין אלא דיעבד דהא לוי שצלאו קאמר ולא אמר צולין לכתחלה.

ר"ן לב. והא דתני רב כהנא פת שאפאה עם הצלי וכו' ... אפשר דמתניתא דרב כהנא ועובדא דביניתא אפילו לוי מודה בהו, משום דכיון **שריח הבשר נרגש בהן** הטועם אותן יהא סבור שממשו של בשר נבלע בהם, וכי אכיל להו בכותחא מתחזי כבשר בחלב ומשום הכי אסור, מה שאין כן בבשר שחוטא שצלו עם בשר נבלה, שאין ריחה וטעמה של נבלה נרגש בשחוטא כלל. **ועוד שאפשר שחומרא הוא שהחמירו בבשר בחלב** יותר משאר איסורין, דמשום דלא בדילי אינשי מיניה מפני שכל אחד היתר בפני עצמו החמירו בו יותר משאר איסורין ...